

ฉายานามของเทพอัศวิน

เทพอัศวิน

เทพอัศวินเป็นเทพเจ้าฝาแฝดในเทพปกรณัมของอินเดีย เป็นเทพเจ้าที่มีชื่อเสียงในสมัยพระเวทและในสมัยต่อมา บพสวดสรรเสริญเทพอัศวินมีจำนวนมากกว่า 50 สูกตะ และมีฉายานามของพระองค์ทั้งสองปรากฏรวมอยู่ในบทสวดของเทพอื่น ๆ อีกเป็นจำนวนมากกว่า 400 ครั้ง สิ่งนี้พิสูจน์ให้เห็นว่า เทพอัศวินเป็นเทพที่มีชื่อเสียงเป็นอันดับ 4 รองจากพระอินทร์ พระอัคนีและพระโศมี¹

เทพอัศวินเป็นโอรสของสุรยเทพกับเทพธิดาที่แปลงร่างเป็นนางมา คัวย เหตุนี้นางจึงมีชื่อว่า อัศวินี และโอรสของนางจึงได้นามว่า อัศวิน² ตามรูปศัพท์ อัศวิน เป็นศัพท์ที่สร้างรูปศัพท์จากคำนามว่า อัศวะ-มา ลง อิน ปัจจัยในศัพท์ เป็นคำคุณศัพท์แสดงความเป็นเจ้าของแปลว่า มี คำว่า อัศวิน จึงแปลว่า ผู้มีมา ซึ่งอาจจะมีความหมายว่า เป็นผู้ชำนาญในการขี่ม้า³ เพศหญิงของคำนี้คือ อัศวินี มีความหมายเช่นเดียวกัน

เทพอัศวินเป็นเทพฝาแฝด มีรูปลักษณะและอุปนิสัยเหมือนกันทุกประการ การปรากฏพระองค์แต่ละครั้งจะเสด็จมาคู่กันเสมอ ฉะนั้น จึงปรากฏในรูปศัพท์ว่า

¹A.A. Macdonell, Vedic Mythology (Delhi: Indological Book House, 1971), p.49.

²John Dowson, A Classical Dictionary of Hindu Mythology (Delhi: Navchetan Press Private Limited, 1973), p.29.

³Ibid.

อัศวีนา และ อัศวีเนา ซึ่งเป็นรูปทวิพจน์* ในประณมาวิภक्ति ทวิตियाวิภक्तिและ
 อาลปะนะตามหลักการแจกนาม อิม การันต์ ในไวยากรณ์ภาษาสันสกฤตสมัยพระเวท¹
 ในบทสวดสมัยพระเวทมักจะพบแต่คำว่า อัศวีนา แต่ในสมัยหลังใช้คำว่า อัศวีเนา
 นักปราชญ์ทางการศึกษาซึ่งเป็นชาวตะวันตกได้แปลเป็นภาษาอังกฤษว่า Two
 asvins หรือ Twin deities พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวทรง
 บัญญัติศัพท์นี้เป็นภาษาไทยว่า เทพฝาแฝดอัศวิน หรือ เทพแฝดอัศวิน²

ความเป็นเทพฝาแฝดของเทพอัศวินนั้นเป็นที่รับรู้กันทั่วไป จนถึงกับมีการ
 นำคำว่า อัศวิน มาใช้ในความหมายว่า ความเป็นฝาแฝด หรือ ความใกล้ชิด
 สนิทกันจนเสมือนเป็นบุคคลคนเดียว เช่น บทสวดบทหนึ่งในคัมภีร์ฤคเวท (RV. I. 109.
 4) สวดสรรเสริญพระอินทร์กับพระอัศวีนา เป็นเทพอัศวิน เพราะเทพทั้งสองใกล้
 ซิดสนิทกันมากเสมือนเป็นเทพอัศวินทั้งสอง

ในสมัยมหากาพย์และปุราณะ นอกจากจะมีศัพท์เรียกเทพอัศวินว่า อัศวิน
 แล้ว ยังใช้คำว่า อัศวีนาภูมาร อัศวีนาเทพ อัศวีนาบุตรและอัศวีนาสูต ซึ่งคำทั้งสี่
 คำนี้ล้วนมีความหมายว่า โอรสของนางมา ทั้งสิ้น

ฉายานามของเทพอัศวิน

เทพอัศวินเป็นเทพที่มีลักษณะพิเศษบางประการที่ผิดแผกจากเทพองค์อื่น ๆ
 ลักษณะพิเศษเหล่านี้ปรากฏในรูปสมบัติ คุณสมบัติและอุปนิสัยส่วนพระองค์ที่เป็นไปในด้าน

*ทวิพจน์ คือ จำนวนสอง รูปทวิพจน์เมื่อใช้ตามลำพังไม่มีคำว่า dva-
 สอง มาขยาย ในภาษาสันสกฤตหมายถึง สิ่งสองสิ่งในทุกกรณี ไม่ว่าจะโดยตรง
 หรือโดยการรวมของสิ่งสองสิ่ง แต่ละสิ่งจะหมายถึงสิ่งที่ เป็นคู่ที่เป็นที่รู้จักกันดี เช่น
 อัศวีเนา เทพอัศวินทั้งสอง (W.D. Whitney 1973: 89)

¹A.A. Macdonell, A Vedic Grammar for Students (Delhi: Oxford University Press, 1975), p. 64.

²พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว, เทพเจ้าและสิ่งน่ารู้,

ดั่งงามอันเป็นสาเหตุที่ทำให้พระองค์ได้รับฉายานามต่าง ๆ มากมาย รวมทั้งสิ้น 74
 ฉายา ฉายานามต่าง ๆ เหล่านี้จะบ่งบอกให้ทราบถึงรูปลักษณะ ชาติกำเนิด แหล่ง
 กำเนิด อุปนิสัย อำนาจและความสามารถ หน้าที่ประจำ รวมทั้งความช่วยเหลือบุคคล
 ต่าง ๆ ที่พระองค์ทรงกระทำได้สำเร็จอย่างน่าอัศจรรย์ยิ่ง

ต่อไปนี้ เป็นฉายานามของเทพอัศวินที่เรียงลำดับตามตัวอักษรในภาษา
 สันสกฤต

1. อชระ (ajara) - ผู้ไม่ชรา หรือ ผู้ไม่เสื่อมสลาย เพราะ
 เทพอัศวินทรงเป็นหนุ่มตลอดกาล (RV.I.
 112.9)
2. อชรยู (ajarayu) - ผู้ไม่ตกอยู่ในอำนาจของความแก่
 (RV.I.116.20)
3. อัทธิชะ (abdhija) - ผู้เกิดในทะเล เพราะในบทสวดคัมภีร์
 ฤคเวทบางบทมีข้อความกล่าวว่า เทพ
 อัศวินมีมหาสมุทรเป็นมารดา (RV.I.
 46.2)
4. อมรรตยะ (amartya) - ผู้เป็นอมตะ หรือ ผู้ไม่ตาย เพราะเทพ
 อัศวินมีอายุยืนยาว (RV.VIII.5.31)
5. อริปุระ (aripra) - ผู้ปราศจากคำตำหนิ (RV.VIII.8.9)
6. อวิทยโคทนะ (avadyagohana) - ผู้ปกปิดความไม่สมบูรณ์ เพราะเทพอัศวิน
 ทรงช่วยเหลือให้ชัยชนะที่ขาดตกบกพร่อง
 ได้เป็นชัยชนะที่มีความสมบูรณ์ถูกต้องตาม
 พิธีการเสมอ (RV.I.34.3)
7. อหรรวิทะ (aharvida) - ผู้รู้เวลาที่เหมาะสม หรือ ผู้รู้ฤดูกาลที่
 เหมาะสม (RV.VIII.5.9)
8. อีศวาระ (īśvara) - ผู้ยิ่งใหญ่ (Bh.P.IX.3.11)

9. อูสระ (usra) - แสงสว่างแรกในยามรุ่งอรุณ (RV.II.39.3)
10. ฤดาวฤๅษะ (ṛtāvṛdha) - ผู้เจริญในความสัตย์ เพราะเทพอัศวิน ยึดมั่นในความสัตย์ที่ได้ประทานแก่ผู้บูชา บวงสรวงพระองค์ (RV.I.47.1,3)
11. กวี (kavi) - ผู้เป็นนักปราชญ์ (RV.VIII.8.23)
12. กะระ (kara) - ผู้ประทานความช่วยเหลือ (RV.I.116.13)
13. กามฤๅษะ (kāmaguṇa) - ผู้ให้ความบันเทิง (MBh.XIII.125.19)
14. กามิน (kāmin) - ผู้มีความรัก (AV.II.30.2)
15. กทาๅคะ (gadāgada) - ผู้มีขาสจัดโรคภัย เพราะเทพอัศวินเป็น แพทย์แห่งสวรรค์ ทรงรักษาโรคภัยไข้ เจ็บของผู้คนด้วยยาวิเศษของพระองค์ เอง (RV.VIII.22.10)
16. จิตรราๅติ (citrarāti) - ผู้ประทานของขวัญพิเศษ (RV.VI.62.22)
17. ชโยๅติษๅมๅต (jyotiṣmat) - ผู้ทรงแสงสว่าง (RV.I.46.6)
18. ๅสๅระ (dasra) - ผู้มีการกระทำที่ประสบความสำเร็จอย่าง น่ายัๅศจรๅรยัๅง ผู้ประทานความช่วยเหลือ อย่างน่ายัๅสๅง ผู้มีความสามารถ ที่แสดงออกอยัๅงน่ายัๅสๅง
- ฉายานามนี้เป็นฉายานามที่ใช้ เรียกเทพอัศวินบ่อยครั้งมากและเป็นฉายา นามที่กล่าวสรรเสริญความช่วยเหลือของ ผู้สวดอ้อนวอนที่พระองค์ทรงกระทำได้ สำเร็จอยัๅงน่ายัๅศจรๅรยัๅง เช่น ทรงชูป

ฤๅษีจะวนะผู้แก้ห้อมให้กลับเป็นหนุ่มรูปงาม
(RV.I.116.10; 118.6)

ในความหมายว่า ผู้ประทาน
ความช่วยเหลืออย่างน่าพิศวงนั้นตัวอย่าง
เช่น พระองค์ทรงนำทรัพย์สมบัติมากมาย
จากสวรรค์และมหาสมุทรมาประทานแก่ผู้
สวดสรรเสริญ (RV.I.47.3,6) ทรง
ช่วยเหลือในการเพาะปลูกและจัดหาอาหาร
มาประทานแก่มวลมนุษย์ (RV.I.117.21)

ในความหมายว่า ผู้มีความ
สามารถที่แสดงออกอย่างน่าพิศวงนั้นเพราะ
พระองค์ทรงมีความสามารถในการกระทำ
สิ่งที่น่าอัศจรรย์บางประการเช่น ขับรถทรง
ของพระองค์เสด็จไปทั่วท้องทะเลโดยไม่
เปลี่ยนพาหนะเทียมรถเลย (RV.I.30.
18) รถทรงของพระองค์นั้นวิ่งไปอย่าง
รวดเร็วโดยไม่สิ้นสะเทือน (RV.I.92.16;
III.58.3) ในบทสวดบางบทพระองค์
ได้รับฉายานาม ทัสระ เพราะขี่รถทรง
เป็นสี่ล้อ มีข้อความในบทสวดหลายบท
ที่เดิยวที่อ้างว่า พระองค์ทรงชำนาญใน
การขับขีรถทรง (RV.V.75.9; VII.68.
1; VIII.5.2; 8.1; 87.6)

ในมหากาพย์และปุราณะ คำว่า
ทัสระนี้ได้กลายเป็นฉายาของเทพอัศวินองค์
หนึ่งคู่กับเทพอัศวินนาสตัยะ

19. ทานุนัสปติ(dānunaspati) - เจ้าแห่งความกรุณา(RV.VIII.8.16)

หรือเจ้าแห่งหยดน้ำ

20. ทิวาปาตะ (divonapāta) - โอรสแห่งสวรรค์ (RV.IV.44.2; X.61.4)
21. ทิวิเทพ (divideva) - เทพแห่งสวรรค์ (RV.V.74.2)
22. เทวภิษะ (devabhisaja) - แพทย์แห่งทวยเทพ (RV.I.116.16)
23. ดิษณะ (dhiṣṇya) - ผู้มีเมตตากรุณา หรือ ผู้โอบอ้อมอารี (RV.I.3.2; 89.4)
24. นระ (nara) - วีรบุรุษ (RV.I.46.4; 112.3,6; VIII.8.20-21)
25. นาสัตยะ (nāsatya) - ฉายานามนาสัตยะนี้ผู้ให้ความหมายหลายอย่าง Sir Monier Monier-Williams ให้ความหมายว่า ผู้ประทอนความช่วยเหลือ ผู้มีความเมตตากรุณา (M.Monier-Williams 1981: 538)

Professor Goldstücker

ให้ความหมายว่า ผู้ทำลาย (ความมืด) และ

ความหมายในรูปคำปฏิเสธซ้อนว่า na+asatya = ไม่-ไม่จริง คือ ผู้เป็น

ความจริง (J.Dowson 1973: 31)

A.A.Macdonell ได้อธิบาย

ว่า ในคัมภีร์ฤคเวท (RV.IV.3.6) คำว่า

นาสัตยะ หมายถึงผู้ครอบคลุมสรรพสิ่ง แต่ตามธรรมตามีความหมายว่า ไม่-ไม่จริง

(na+asatya) และเป็นชื่อของอสูระใน

คัมภีร์เวสตะ (A.Macdonell 1971: 49)

E. Washburn Hopkins

ได้อธิบายว่า ในยุคต้น ๆ เทพอัศวินเป็น
แพทย์แห่งสวรรค์ จึงได้ฉายานามว่า
นาสัตยะ ซึ่งอาจจะหมายความว่า ผู้
รักษา ในสมัยมหากาพย์ได้มีการอธิบาย
ความหมายของคำ นาสัตยะ ว่า ผู้เกี่ยว
ข้องกับจุมูก เพราะเทพอัศวินมีกำเนิด
จากจุมูกของนางสังข์ชญาผู้เป็นมารดา
(E. W. Hopkins 1968: 169)

ความหมายของฉายานามว่า
นาสัตยะ ในรูปคำปฏิเสธซ้อน (na+
asatya) และในความหมายว่า (nāsā-
tya) นี้ M. Monier-Williams
ไม่เห็นพ้องด้วย โดยบอกว่า เป็นไปไม่
ได้อย่างยิ่ง (M. Monier-Williams
1981: 538)

ในสมัยพระเวทคำ นาสัตยะ
ใช้ในรูปทวิพจน์ หมายถึงเทพอัศวินทั้ง
สองพระองค์ ในสมัยหลัง ใช้ในรูป
เอกพจน์หมายถึง เทพอัศวินองค์หนึ่ง
คู่กับเทพอัศวินอีกองค์หนึ่ง ที่มีฉายานาม
ว่า ทัสระ

26. นฤตฺ (nṛtu) - ผู้เป็นนักพ้อน (RV. VI. 63. 5)
27. ปราตรรยูชะ (prātaryuja) - ผู้เทียมรถแต่เช้าตรู่ (RV. I. 22. 1)
28. ปุรุทสะ (purudamsa) - ผู้เปี่ยมด้วยकारกระทำที่นำถัสจรรย หรือ
ผู้เปี่ยมด้วยकारกระทำที่มีอำนาจ
(RV. VIII. 87. 6)

29. ปุรุภูษะ(purubhuja) - ผู้มีความเพลิดเพลินเป็นอันมาก หรือ ผู้
ประทานความเพลิดเพลินแก่คนจำนวน
มาก(RV.I.116.13; VIII.8.17)
30. ปุรุภูตมะ(purubhūta) - ผู้ปรากฏในสถานที่ต่าง ๆ มากที่สุด หรือ
ผู้มาปรากฏเพื่อประโยชน์ของคนหมู่มาก
(RV.VIII.22.3)
31. ปุรุวัส(puruvasu) - ผู้มีทรัพย์สมบัติมากมาย(RV.I.47.10)
32. ปุรุสปฤหะ(purusprha) - ผู้ที่คนจำนวนมากปรารภนา หรือ ผู้ช่วย
ชีวิตคนเป็นอันมาก(RV.VIII.8.22)
33. ปุษกรสระชะ(puskarasraja) - ผู้มีพวงมาลัยดอกบัว
(RV.X.184.2)
34. ปฤญจันตะ(prīcanta) - ผู้ประทานกำลัง(RV.I.47.8)
35. พาหเพยะ(bādabeya) - โอรสของนางมา(MBh.I.66.35)
36. มหวัน(maghavan) - ผู้โอบอ้อมอารี หรือ ผู้มีของขวัญ
(RV.I.184.5)
37. มธุปะ(madhupa) - ผู้คั้นน้ำผึ้ง (RV.IV.43.4-5) เทพ
อัศวินได้อายานามันเพราะเป็นเทพที่
เกี่ยวข้องกับน้ำผึ้งมากกว่า
ทวยเทพอื่น ๆ
บทสวดที่สรรเสริญพระองค์โดย
ใช้อายานามันมีมากมายหลายบทสวดและ
นอกจากจะใช้อายานามว่า มธุปะ แล้ว
ยังใช้อายานามอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับคำ
ว่า มธุ ควดยเช่นคำว่า มธุ (madhu)
มธุวะ (madhva)มธุวะ (madhuva)
แปลว่า ผู้มีเสน่ห์ หรือ ผู้มีความอ่อนหวาน

- มธุยุ (madhūyu) ผู้ปรารถนาความหวาน
และ มาธวี (mādhvī) ผู้อ่อนหวาน หรือ
ผู้มีความอ่อนหวาน (RV.V.73.8; 75.1-9;
VI.63.8; VII.67.4,7; 71.2)
38. มธุวรรณะ (madhuvarṇa) - ผู้มีผิวสีน้ำตาล (RV.VIII.26.6)
39. มโยภูวา (mayobhuva) - ผู้เป็นเหตุแห่งความบันเทิง
(RV.VIII.8.9)
40. มายิน (māyin) - ผู้มีอำนาจเหนือธรรมชาติ
(RV.VI.33.5)
41. ยามาหุตมะ (yāmāhūṭama) - ผู้ประทานความมั่งคั่ง หรือ ผู้เสด็จมาตาม
คำเรียกร้อง (RV.V.73.9; VIII.73.
6)
42. ยูวัน (yuvan) - ผู้ทรงความหนุ่มตลอดกาล
(RV.I.117.14)
43. ริศาทัส (riśādas) - ผู้ทำลายศัตรู หรือ ผู้ปกป้องผู้บูชาพระองค์
(RV.I.77.4; V.64.1; VI.51.4;
VIII.27.4; IX.69.10)
44. รุทรวารตนิ (rudravartani) - ผู้เสด็จไปในหนทางสีแดง หรือ หนทาง
ที่สว่าง หรือ หนทางที่นากลับ
(RV.I.3.3; VIII.22.1,14)
45. วสุ (vasu) - ผู้ดีเลิศ (RV.I.158.1-2)
46. วาซิน (vājin) - นักรบหรือวีรบุรุษ (RV.VIII.35.2)
47. วาซินิวาสู (vājinīvasu) - ผู้ประทานกำลังหรืออำนาจ ผู้มีมาก
(RV.V.74.6-7; 75.3; 78.3)
48. วิวัต (vidvat) - ผู้เป็นนักปราชญ์ (RV.I.116.11)

49. วิปันยู(vipanyu) - ผู้นำชมเชย ผู้นำนิยมนับถือ ผู้นำพิศวง
(RV.VIII.8.9; 87.6)
50. วิประ(vipra) - ผู้ให้ความคลั่งไคล้ใจ ผู้ฉลาด หรือผู้
ผู้รอบรู้ (RV.VIII.26.9)
51. วิศวาวาระ(viśvavāra) - ผู้มีสิ่งที่ดีทุกอย่าง หรือ ผู้ประทานทรัพย์
สมบัติทั้งปวง (RV.VII.70.1)
52. วิศวเวทัส(viśvavedas) - ผู้สัพพัญญู(RV.I.47.4; 117.23)
53. วฤตรหันทมะ(vṛtrahantama) - ผู้ประทานชัยชนะมากมาย
(RV.VIII.8.9)
54. วฤษัน(vṛṣan) - ผู้ทรงพลังกำลัง หรือ ผู้ทรงอำนาจ
(RV.I.112.8; 157.5; 180.7)
55. วฤษณวาสู(vṛṣanvasu) - ผู้มีความมั่งคั่งอย่างยิ่ง หรือ ผู้นำความ
มั่งคั่งอย่างยิ่งมาประทาน (RV.VIII.
5.72; 22.8-9; 26.5)
56. เวธัส(vedhas) - ผู้กล่าวหา หรือ ผู้สร้าง
(RV.I.180.7)
57. ศักระ(śakra) - ผู้มีอำนาจ (RV.II.39.3)
58. ศัจิปตี(śacīpati) - เจ้าแห่งอำนาจ หรือ เจ้าแห่งความช่วยเหลือ
(RV.VII.57.5)
59. ศัจิวาสู(śacīvasu) - ผู้มีอำนาจ หรือ ผู้มีกรช่วยเหลือ
(RV.I.139.5; VII.74.1)
60. ศตกระตุ(śatakṛatu) - ผู้มีอำนาจตั้งร้อย (RV.I.112.23)
61. ศุจิพรัต(śucivrata) - ผู้มีพรตอันบริสุทธิ์ หรือ ผู้มีความประพฤติ
ดีงาม (RV.I.15.11)
62. ศุภัสปตี(śubhaspati) - เจ้าแห่งความงาม หรือ เจ้าแห่งทาง

โคจรที่รวดเร็ว(RV.I.34.6; 47.5;
V.75.8; VIII.5.5; 11-12; 22.18;
X.93.16)

63. สวรรไวทยะ(svarvaidya) - แพทย์แห่งสวรรค์
(J. Dowson 1968: 29)
64. สินธุมาตฤ(sindhumatr) - ผู้มีแม่น้ำเป็นมารดา(RV.I.46.2)
65. สินธุวาหนะ(sindhuvāhana) - ผู้มีมหาสมุทรเป็นเส้นทางโคจร
(RV.V.72.2)
66. สุชาติยะ (sujāta) - ผู้มีกำเนิดดี หรือผู้สูงส่ง
(RV.I.118.10)
67. สุทานุ (sudānu) - ผู้ให้อย่างมากมาย หรือ ผู้ใจบุญ
(RV.I.112.11; 184.4; III.58.7)
68. สุทัสส์ (sudamsas) - ผู้ทรงอำนาจ หรือ ผู้ทรงพลัง
(RV.VIII.10.3; 87.6)
69. สุวีระ (suvira) - วีรบุรุษ หรือ นักรบ
 สุวีริยะ (suvīrya) (RV.VIII.26.7)
70. สุขุมนะ (susumna) - ผู้มีใจกรุณา (RV.V.72.2)
71. สุหวะ (suhava) - ผู้รับการร้องเรียกอย่างง่ายดาย
(RV.VIII.22.1; X.39.11)
72. สุรยตวัจ (sūryatvac) - ผู้มีผิวสว่างไสวเช่นแสงอาทิตย์
(RV.VIII.8.2)
73. สุรยบุตร(sūryaputra) - บุตรของสุรยเทพ(MBh.XVIII.6.215)
74. หิรัณยวรรตนิ(hiranyavartani) - ผู้มีทางเดินเป็นสีทอง
(RV.I.92.18; V.75.2-3)

ฉายานามทั้งหมดเหล่านี้ล้วนแต่มีความหมายซึ่งสามารถจะนำมาประมวล เป็นเรื่องราวบ่งบอกคุณสมบัติ อำนาจและความสามารถ หน้าที่การงาน อุปนิสัยใจคอ ที่เกิด ที่ประทับและลักษณะพิเศษบางประการของเทพอัศวินได้ ดังต่อไปนี้

1. อุปนิสัยแห่งความโอบอ้อมอารี

ฉายานามของเทพอัศวินที่มีความหมายบ่งบอกถึงอุปนิสัยแห่งความโอบอ้อมอารีนั้น มีอยู่เป็นจำนวนมากที่สุดถึง 25 ฉายา ฉายานามเหล่านี้แสดงให้เห็นว่า คุณลักษณะเด่นที่สุดของเทพอัศวินคือ เป็นเทพแห่งความเมตตากรุณา พระองค์รับคำ ร้องเรียกจากผู้ขอความช่วยเหลืออย่างง่ายดายและเต็มพระทัย ของที่นำมาประทาน นั้นมีมากมายและไม่มีสิ้นสุด ฉายานามในความหมายเหล่านี้ได้แก่ นาสัตยะ อริประ กามคุณ กะระ จิตรราติ ทานุสันตติ ธิษณะ นฤต มหวัน มโยภาวะ วสุ ตุจิพรต ปुरुชชะ วิบันยุ สุหะะ ปुरुถตมะ ปุรวสุ ปุรสปฤหะ ยามาหุตมะ วาซีนิวสุ วิศววาระ วฤทรหันตมะ วฤษัณวสุ สุทานุและสุษุมนะ

2. ความเป็นผู้มีอำนาจ

ฉายานามของเทพอัศวินที่มีความหมายบ่งบอกถึงความเป็นผู้มีอำนาจ มีความกล้าหาญอย่างน่าอัศจรรย์นั้น มีอยู่เป็นจำนวน 19 ฉายา นับเป็นจำนวนมาก ร่องลงมาซึ่งแสดงให้เห็นถึงคุณลักษณะเด่นอีกประการหนึ่งของเทพอัศวินคือ เป็นผู้มี อำนาจ มีความกล้ากล้าแข็งวีรบุรุษ ฉายานามในความหมายเหล่านี้ได้แก่ ทัสระ อัสวร ชโยติษมติ นระ ปุรุทสะ ปฤญจันตะ มายิน ริศาทัส รุทรวรรตนิ วาซิน วฤษัณ เวธัส ศักระ ศัจบตี ศัจิวสุ ศตกระตุ สุทัสสและสุวีระ หรือ สุวีระยะ

3. อุปนิสัยสุภาพอ่อนหวาน

เทพอัศวินเป็นเทพที่มีอุปนิสัยสุภาพอ่อนโยน อ่อนหวานและน่ารัก ผิว ของพระองค์สว่างไสวและเข้มค้ำยน้ำผึ้งและโปรดปรานในการดื่มน้ำผึ้งเป็นอย่างยิ่ง ฉายานามที่บ่งบอกอุปนิสัยเหล่านี้ของพระองค์ล้วนเกี่ยวข้องกับศัพท์ มธุ เกือบทั้งสิ้น คือ มธุ มธุปะ มธุยุ มธุวะ มัธวะ มาธวี กามิน มธุวรรณะและสุรยตวัจ

4. ความเป็นผู้รู้ในสิ่งทั้งปวง

เทพอัศวินเป็นสัพพัญญู เป็นนักปราชญ์ ผู้รอบรู้ทุกสิ่งทุกอย่างด้วยฉายา
นามว่า กวี อหรรวิทะ วิประและวิศวาเวทิส

5. ชาติกำเนิด

เทพอัศวินเป็นโอรสแห่งสวรรค์คือ เป็นโอรสของสุรยเทพกับนาง
อัศวินี(นางผู้มีเพศเป็นม้า) ฉายานามที่บ่งบอกถึงชาติกำเนิดของพระองค์คือ
พาหุเพยะ สีนธูมาตฤและสุรยบุตร

6. ที่ประทับ

เทพอัศวินมีที่ประทับอยู่ในสวรรค์ด้วยฉายานามว่า ทิวีเทพ

7. หน้าที่

หน้าที่ของเทพอัศวินคือ เป็นแพทย์แห่งสวรรค์ ฉายานามที่บ่งบอกถึง
หน้าที่นั้นคือ ตทาาคทะ เทวภิษะ และสวรรค์ไวทยะ

8. ตำแหน่งในปรากฏการณ์ทางธรรมชาติ

เทพในสมัยพระเวทมักจะเป็นปรากฏการณ์ทางธรรมชาติ เทพอัศวิน
ก็เช่นกัน ในส่วนที่เป็นปรากฏการณ์ทางธรรมชาตินั้น พระองค์เป็นแสงสว่างในตอน
เช้าตรู่ เป็นผู้เบิกอรุณ หรือเป็นผู้มีฟ้าผ่าหรือมหาสมุทรเป็นเส้นทางโคจรด้วยฉายา
นามว่า อุสระ ปราตรรยุชะ หิริถยวรตนิและสินธูวาหนะ

9. ความเป็นหนุ่ม

เทพอัศวินเป็นหนุ่มตลอดกาลและเป็นเทพที่หนุ่มที่สุดในหมู่เทพด้วยกัน
แม้ว่าพระองค์จะเป็นเทพในสมัยโบราณก็ตาม ฉายานามที่บ่งบอกคุณสมบัตินั้นคือ
อชระ อชระยู อมรรตยะและยูวัน

10. ความเป็นผู้มีรูปร่าง

เทพอัศวินได้ชื่อว่า เป็นเทพที่มีรูปร่างดีเป็นเลิศ พระองค์เป็นเทพที่
งามที่สุดในหมู่เทพด้วยกันด้วยฉายานามว่า สุภัสสดี

11. อาการ

เทพอัศวินมีอาการระดับองค์สำคัญคือ พวงมาลัยที่ร้อยด้วยดอกบัว
ควยฉายานามว่า ปุษกรสะระชะ

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย